

Látogatás a tihanyi Biológiai Intézetben, amely Szent-Györgyi Albert irányító munkáját várja

(A Délmagyarország munkatársától)
Komoly tudományos kutatómunka folyik a tihanyi Biológiai Intézetben, amely — mint jelentettük — a közeljövőben új igazgatót kap a szegedi egyetem Nobel-díjas professzora: dr. Szent-Györgyi Albert személyében. A szegedi egyetem természetesen emiatt nem veszíti el Szent-Györgyi Albertet. A kérdést úgy oldják meg — mint értesülünk —, hogy társigazgatót állítanak a tihanyi kutatóintézet élére Szent-Györgyi professzor mellé s a vezetés adminisztratív teendői így a másik igazgatóra hárulnak. A tihanyi Biológiai Intézet számára viszont nagy nyereség volna Szent-Györgyi Albert irányító munkája. Az intézetben nagy tisztelettel és szeretettel beszélnek egyetemünk kiváló professzoráról, aki nemrég töltött ott tiznapot és részt vett a minden nyáron megrendezendő Symposiumon, a magyar biológus tudósok szellemi lakomáján.

Szent-Györgyi Albert Tihanyban

A Symposium a biológusok nyári értekezlete volt Tihanyban, amely elismerten a Balaton legszebb és legkellemesebb pontja, a kék és a gyöngyházfényű víz társaságában, a festői Tihanyi apátság árnyékában gyűlnek össze nyaranta az életjelenségek titkait kutató tudósok, hogy megvitassák a legújabb problémákat. Nemrégiben zajlott le ez a tiznapos értekeztetés, amelyen Szent-Györgyi Albert fiatal tudósokból álló vezérkarával vett részt. A Symposiumon részt vettek és hozzászóltak a kérdésekhez: dr. Banga Ilona szegedi egyetemi magántanár, dr. Laky Kálmán, dr. Straub Bruno és dr. Gerendás Mihály, Szent-Györgyi Albert kitűnő munkatársai, valamint más egyetemek kiküldöttei, közöttük dr. Taugl Harald a neves biológus és ismert orvos szakíró, a háborús táplálkozás problémáinak nagyszerű kutatója és a tihanyi Biológiai Intézet vezetője, élén dr. Wolsky Sándor egyetemi magántanárral, a biológiai intézet ügyvezető igazgatójával és Györffy Barnával, a kitűnő fiatal kutatóval. Nem a Symposiumra érkezett Tihanyba, de jelenleg ott tölt néhány napot a szegedi egyetem másik kitűnőisége: dr. Ivánovics György professzor is, valamint dr. Huszák István szegedi egyetemi magántanár, a neves ideggyógyász.

Ósipa szegedit találtunk tehát Tihanyban, amikor — napfényes, gyönyörű délutánon — Balatonfüredről hajón átrándultunk, hogy megtekintsük annak az intézetnek munkáját, amely tudvalevőleg Szent-Györgyi professzor nagyjelentőségű irányítását várja... Az intézet a főhercegi kastély tömszomszédságában, a tihanyi part legszebb részén; hatalmas parkkal és virágoskerttel körülvéve, a tihanyi kolostor lábánál fekszik. Háromemeletes főépület áll a park közepén és négy melléképület, közöttük a gyönyörű vendégszálló szolgál a tudós nyári vendégek, valamint az intézet vezetőinek, állandó lakói-

nak tartózkodási helyeül. Saját meteorológiai állomása van a tihanyi Biológiai Intézetnek. A kert közepén állították fel a készülékeket, amelyek révén a Balaton légköri viszonyait és vízállását tartják számon s minden nap táviratilag küldik jelentéseiket Budapestre, a Meteorológiai Intézet számára.

Tökéletesen felszerelt intézet

A tihanyi Biológiai Intézet tökéletes berendezését és kutatómunkáját dr. Tóth László egyetemi magántanár, műzeumőr mutatja be nekünk. Dr. Wolsky Sándor ügyvezető igazgató engedélyével kalauzolt végig az intézetben és magyarázta el a berendezésül szolgáló tudományos felszerelés célját és a rendkívüli érdekességtől, modern biológiai kutatások eredményeit. A kitűnő munkásságról ismert, fiatal tudós elmondotta, hogy a tihanyi Biológiai Intézetet a nekünk, szegedieknek örökké felejtethetetlen gróf Klebelsberg Kunó kultuszminiszter alkotta meg 1927-ben. Az intézet tehát több, mint másfél évtizedes múltra tekinthet vissza. Ezalatt a másfél évtized alatt jelentős mértékben ismertette meg a tudományos világgal a Balaton rejtélyes életét, a gyöngyházfényű, csodálatos magyar tenger világát s azokat az életjelenségeket, amelyek ezt a világot legjobban jellemzik.

Dr. Tóth tanár a kedves, mindig mozgékony és tudósnak megdöbbentően fiatal Banga Ilus társaságában vezetett végig bennünket a tudományos kutatóintézet terméin. Megcsodáltuk azokat a hatalmas akváriumokat, amelyekbe a Balaton vitéz s a benne élő parányi léteket szűrjük bele a vizsgálat céljaira. Az akváriumok között létezik egy, amelybe tengervizet állítanak össze, hogy összehasonlíthó kísérleteket végezhesse. A tenger víz összetételét pontosan ismerik s így nem szükséges, hogy a messzi tengerekről importálják.

Kitűnően felszerelt, steril műtő áll a kísérletezők rendelkezésére. A boncolóasztal mellett ott van a modern, Kymograph nevű készülék, amely tökéletes pontossággal rajzolja le az életjelenségeket, a légzést, a szívverés ritmusát, a vér löktetését és az időt is hozzá rögzíti, amely alatt a jelenségeket a kormos papírral bevont korongra véste... Röntgen-készülékek, sötétkamrák és egyéb, a kutatásokhoz szükséges berendezés áll a kísérletezők rendelkezésére a második emeleten, míg az elsőn van a nagy kutatóterem, amelyben a Symposium előadásait is lefolytatták. A kutatóintézet végigjárását tulajdonképpen a harmadik emeleten kezdjük, ahonnan elgyönyörködünk a legszebb kilátásban, amely Tihanyban, — az apátság úgynevezett »királyszobájának« ablakán kívül, — csak akadhat. Az ilyen természeti szépség csak ins-

Kombinét, hálóinget

méret után, I. r. kivitelben készít

ROZSNYAI ETEL

Kiss-utca 2.

pirálhatja a tudósokat és Klebelsberg Kunó, a mi Dóm-terünk megalakítója itt ismét művészek bizonyult, amikor a tudományos kutatómunka számára ezt a környezetet választotta...

A tihanyi kutatóintézetbe bevonult a — paprika...

A nagyteremben két élményszerű meglepetésben volt részük. Az egyik: Vaszary János hatalmas freskója, amely a terem belső falát teljesen elfoglalja. Klebelsberg Kunó festette le Vaszaryval a tengerfenék csodálatos világát. A tudósok szerint több benne a fantázia, mint a valóság, de mindenestre művészi és megkapó a kép, a pasztellnél is halványabb, különleges színeivel és álmok-jainak, csodálatos fantasztikus csoportjával. A másik nagy meglepetésünk volt az a tömegtelen paprika, amely — fehér krétakockák közé szorítva és titokzatos számokkal ellátva, — ott sorakozott és balmozódott a nagyterem valamennyi asztalán, padján, padlóján. Megjöttük, hogy a paprikával dr. Györffy Barna, a nagytudós fiatal tudós, Györffy István volt szegedi egyetemi tanár fia folytat nagyjelentőségű kísérleteket.

— Miért éppen Tihanyban? — kérdezzük Tóth László magántanártól.

— Mert Tihanyban van az ország legmodernebb felszerelésű üvegháza, — magyarázza készségesen. — Az üvegházat annakidején Rockefeller-pénzből állították fel és ebben az üvegházban télen át is megletem a paprika, sőt éjjel is pótoltuk a napfényt hatalmas villanyreflektoraikkal, amíg az elsötétítési rendelet meg nem tiltotta... Ilyenformán 3 év alatt el tudja végezni Györffy kolléga azokat a száraztatási kísérleteket, amelyeket különben csak 10 év alatt lehetne megoldani.

A paprikának vitamin és enzimatartalmát is vizsgálja Györffy Barna és ezekben a kísérletekben nagy segítségére van Szent-Györgyi Albert kitűnő munkatársa: dr. Banga Ilona, aki a kísérletek biokémiai részét végzi most a laboratóriumban. Kérésünkre Banga Ilus is bemutatja dolgozó-asztalát, majd dr. Tóth László beszél azokról a ropant érdekes kutatásokról, amelyeket ő maga folytat a levéltetvek és a termeszek titokzatos táplálkozási módjával kapcsolatosan.

„Akik“ uiságpapirból és levezőből élnek...

Barnás folyadékkal töltött apró lombikokat mutat dr. Tóth tanár és elmondja, hogy a lombikokban levéltetvek vannak, és pedig eledőzött állapotban, különféle vegyi anyagokkal »körítve«. Az így nyert folyadékok állandóan vizsgálják és arra a megállapításra jutottak, hogy a folyadék nitrogén-tartalma öt óra alatt 100 százalékkal növekszik. A levéltetű a nitrogént a levegőből szedi meg és szénhidrátba beépíti. A levéltetű parányi teste rengeteg baktériumot táplál s ezek a baktériumok képesek arra, hogy anélkül, hogy fehérje anyagot vennének magukhoz a levegőből nitrogént vonjanak ki és fehérjét építsenek fel. Az állati test életéhez nélkülözhetetlenül szükséges a fehérje s ezt a fehérjét a levéltetű a levegő nitrogénjéből készíti.

— Ez ugyanolyan jelenség, — ma-

Utazásról

a változó életmód zavarja a rendszeres emésztést. Ez émelygést, fejfájást okoz. Ne felejtse, hogy utazáshoz szükséges a jó hashajtó.

PARMOL

gyarazza mosolyogva a fiatal tudós, — mintha például mi reggelire elfogyasztanánk megszokott reggeli újságunkat és ebből fel tudnánk építeni napi táplálékunkat...

Párhuzamos kísérleteket folytat ugyanis a természetek nevezett szubtrópusi rovarokkal, illetve kukacszőrű fehér, kis állatkákkal, amelyek semmi más táplálékot nem kapnak, mint papírost és mégis életben vannak. Sőt a lakásukukat bemutatott üvegedényekben igen vígan furják ki-bé fehér testüket az edényben elhelyezett állati csontba. Trópusi rovarokból jól ismerjük a »termesz-hagymának« elnevezett kis jószágokat. Most megtudjuk, hogy dr. Tóth tanár Berlinből hozta őket magával s jelenleg Tihanyban folytatja velük rendkívül érdekes kísérleteit.

— A természetnek cellulóz-bontó fermentuma van s a cellulózt cukorrá alakítja, majd a levegő nitrogénjét felbontja, beépíti a cukorba és fehérjét készít magának belőle, — magyarázza a tudós kutató s mi elgondolkozunk azon, hogy ha az embernek hasonló képességet adott volna a Teremtő, néhány darab papírral meg volna oldva a táplálkozás — különösen háborúban, — fontos problémája... Persze az újságpapír »színere« is vigyázni kellene, nehogy mérgezést kapjunk tőle...

A reagensmentes laboratórium

Dr. Tóth László elmagyarázza még dr. Wolsky ügyvezető igazgató nagyjelentőségű regenerációs kísérleteinek alapját, majd megmutatja Banga Ilus szerint kitűnően felszerelt, modern szakkönyvtárat, végül a híres-neves — »reagensmentes« laboratórium helyzetét. Az épület teljes egészében meginoghat, de a laboratóriumban nem mozdul semmi.

Igen fontos ez akkor, amikor ezerötszázszoros nagyítással vizsgáljuk a metszeteket, vagy egy-egy baktériumot, — világosít fel dr. Tóth László. — Az épület legkisebb kilencgése ilyenkor azt jelentheti, hogy a baktérium elérhetetlen messzeségbe távozik a szemünk elől...

A gyönyörűen berendezett üvegházat utólagra hagyjuk. Üvegfalain átesillan az alkonyodó Balaton hullámlátéka. Bent illatárban úszó petuniatömeget s egyéb virágtenyésztet, valamint igen sok paprikát csodálhattunk meg. A virágok nagyrésze most nyáron kint van a hatalmas kertben és élvezi a valódi napsugarat... A ragyogó balatoni nvarat, amiből egy délutánt erre a tanulságos, érdekes kirándulásra áldoztunk...

CSÁNYI PIROSKA

Dr. BERTALAN JÓZSEF
vegyésszmérnök

Cyánvállalata

Szakszerűen, megbízhatóan cyanoz
MAROS UTCA 15 szám. 246

Uriszabóságomat megnyitottam!

Bel- és külföldi szövegek nagy választékban. — Telefonhívó: 49-64.

Husztih Dezső szabómester

Fodor-utca 20.